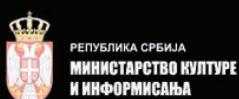

КО ЈЕ ЈУНАК НАШЕГ ДОБА?

24. Југословенски позоришни фестивал
Ф€ЅТ!V@Ł · βез рјёвøда}

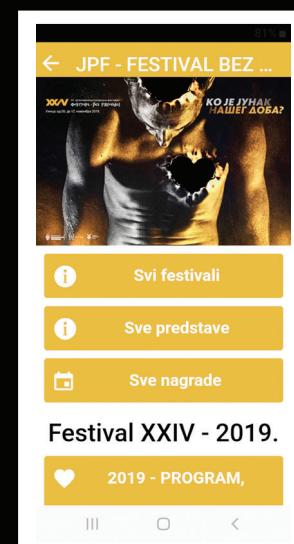
Ужице, од 05. до 12. новембра 2019.

Aplikacija JPFU

Festival od ove godine ima i aplikaciju za mobilne telefone, koja se besplatno može preuzeti sa <https://play.google.com/store/apps/details?id=rs.multisoft.jpf>.

Korisnicima se nudi bogat sadržaj, poput podataka o ovogodišnjem takmičarskom i pratećem programu, ranjim festivalima, nagradama, glumcima, rediteljima, piscima, predstavama i drugih informacija.

Bojan Munjin

REČ SELEKTORA

Junak našeg doba

Zaista: ko je junak našeg doba? Kroz vekove, znali smo ko su ti junaci. U životu i u pozorištu, bar kako je to tvrdio Turgenjev, postoje dve vrste ljudi: ili si Hamlet ili Don Kihot. Svu njihovu braću i sestre, zvali se oni Aristotel, Petar Veliki, Jovanka Orleanka, Nikola Tesla i mnogi drugi, mi smo poznavali i divili smo im se. Uovo novovo vreme, kako bi tužno rekao Dis, na visoku su se podigli sutereni i mi danas više ne možemo sa sigurnošću da kažemo ko su naši uzori.

S obzirom da Jugoslovenski pozorišni festival Bez prevoda u Užicu sve ove godine pokušava da osluškuje život i na pozorišnim daskama i u stvarnosti, želeli smo ovogodišnjim izborom predstava da tematizujemo to osećanje današnje civilizacije, koja, uz gomilu iluzornih nadanja, površnih atrakcija i lažnih idola, traži ali ne pronalazi svoje pravosti. Pozorištvo svako osećanje vremena čuva u svojim njedrama pa tako i ovu današnju masovnu ljudsku zburnjenost, strepnju i nesredost pokazuje svetu, u meri svoje estetske snage i društvene zabrinutosti. Zato slogan našeg ovogodišnjeg pozorišnog okupljanja glasi Ko je junak našeg doba? i zato smo u izboru predstava, među sijaset ponuđenih na raznim stranama naše regije, birali one koje se po našem mišljenju hrabro i uspešno bave ovom prvorazrednom i odsudnom dilemom našeg vremena.

Zato Nečista krv beogradskog Narodnog pozorišta, koju smo pozvali na festival, prema romanu Bore Stankovića i u režiji Milana Neškovića, ne bavi se tek starim Vranjem i njegovim patrijarhalnim odnosima, nego našlučuje naše vreme, u kojem se tako antijučki rasprodaje sve što vredi, da bi se pošto potu držala glava iznad vode.

Zato Lorenčačko beogradskog Jugoslovenskog dramskog pozorišta, prema tekstu Alfreda de Misea i u režiji Boris Lješevića, nije samo priča o borbi klanova u Firenci u vreme renesanse nego je to današnji pogled na jednog dečaka tiranobicu, koji je želio da dobije svoje mesto u istoriji i izgubio je sve.

Predstava Kavkaski krug kredom sarajevskog Narodnog pozorišta, prema komadu Bertolda Bretha i u režiji Paola

Nečista krv

Narodno pozorište Beograd (Srbija)

Tekst Borislav Stanković / Maja Todorović; režija Milan Nešković; dramaturgija Molina Udovički; Fotez; scenografija Vesna Popović; kostimografija Marina Vukasović; Medenička; muzika Anja Đorđević; igraju Jovana Stojiljković, Nebojša Dugalić, Nataša Niković, Nenad Jezdić, Dušanka Stojanović Glid, Pavle Jerinić, Zlatija Ivanović, Ljiljana Blagojević, Radmila Živković, Tanasije Uzunović i Nikola Vujović – utorak, 5. novembar

Lorenčačko

Jugoslovensko dramsko pozorište Beograd (Srbija)

Tekst Alfred de Mise; prevod Mirjana Zdravković; režija i adaptacija Boris Lješević; dramaturgija Miloš Krečković i Fedor Šilić; scenografija Gorčin Stojanović; kostimografija Maria Marković Milivojević; muzika Anja Đorđević; igraju Marko Janketić, Branislav Lečić, Sloboda Mićanović, Milena Vasić, Milan Marić, Miodrag Dragičević, Petar Benčina i Andrija Kuzmanović – sreda, 6. novembar

Bojan Munjin

Prekо umetnosti, dobrih predstava, velikih režisera i sjajnih glumaca, želimo da prikažemo današnje stvari onakve kakve jesu; jadni proizvod stvarnosti o kojem je govorio Šiler, ne zato da bismo dalje hranili bezvoljnost i apatiјu, nego zato da bi se prisetili da postoje i druge vrednosti i bezimeni heroji među nama koji su te vrednosti spremni podržati.

Konačno, Molijerov Tartif novosadskog Srpskog narodnog pozorišta i Narodnog pozorišta iz Sombora u režiji Iogra Vuka Torbice, prava je slika našeg vremena u koju su, umesto junaka, ušunjali foliranti svih fela i koje, kako je zapazio jedan pozorišni kritičar, pronalazimo svuda: na televiziji, u novinama, u našim domovima i životima, sve praznijim od suštinskog bitnog sadržaja.

Zato na ovogodišnjem užičkom pozorišnom festivalu želimo preko umetnosti, dobrih predstava, velikih režisera i sjajnih glumaca, da prikažemo današnje stvari onakve kakve jesu; jadni proizvod stvarnosti o kojem je govorio Šiler, ne zato da bismo dalje hranili bezvoljnost i apatiјu, nego zato da bi se prisetili da postoje i druge vrednosti i bezimeni heroji među nama koji su te vrednosti spremni podržati. Nadamo se da je ovakva ideja dostačna pozorišnog Užica i njegovih gostiju.

Autor je novinar i pozorišni kritičar

Vrat od stakla

JDP Beograd (Srbija)

Tekst Biljana Srbiljanović; režija Jagoš Marković; scenografija i muzika Jagoš Marković; kostimografija Bojana Nikitović; dizajn sveta Dejan Dragovan; igraju Jelisaveta Šeka Sablić, Vesna Trivalić, Anita Mandić, Milica Gajović, Dragan Mićanović, Irfan Mensur, Marko Janketić, Slobodan Tešić, Bojan Lazarov, Miloš Samolov i devojčica Ana Čarman – četvrtak, 7. novembar

Sjećaš li se Doli Bel

Kamerni teatar 55 Sarajevo (BiH)

Tekst Abdulah Sidran; režija Kokan Mladenović; dramaturgija Vedran Fajković; scenografija i kostimografija Adisa Vatreš Selimović; igraju Emir Hadžibegović, Gordana Boban, Mirsad Tuka, Tatjana Sojić, Davor Golubović, Elma Juković, Saša Petrović, Muhamed Hadžović, Sabit Sejdinović, Sin Kurt, Amar Selimović i Saša Krmpotić – petak, 8. novembar

Tartuffe

Srpsko narodno pozorište Novi Sad i Narodno pozorište Sombor (Srbija)

Po motivima originalne Molijerove drame, autorski projekt Igora Vuka Torbice; scenografija Andreja Rondović; kostimografija Jelisaveta Tatić Cuturić; muzika Vladimir Pejković; igraju Saša Torlaković, Hana Selimović, Ninoslav Đorđević, Tijana Marković, Marko Marković, Bilića Keskenović, Danica Grubački, Marko Savić, Dušan Vukašinović, Nemanja Bakić, Miroslav Kapor i Dragana Šuša – subota, 9. novembar

Kavkaski krug kredom

Narodno pozorište Sarajevo (BiH)

Tekst Bertold Brecht; režija Paolo Madeli; dramaturgija Željka Udovičić Pleštin; scenografija Mima Ler; kostimografija Ljiljana Hodžić; muzika Arturo Annecchino; dizajn sveta Moamer Saković i Paolo Madeli; igraju Maja Izetbegović, Ermin Brav, Eja Baćić Tarakarić, Ermin Sijamija, Aleksandar Seksan, Aldin Omerović, Vedrana Božinović, Medija Musliović, Amra Kapidžić, Vedran Đekić, Miodrag Miki Trifunov, Merima Lepić Redžepović, Dino Sarija, Nemanja Mahmutović, Isa Seksan, Ajra Branković, Hena Omerović, Dino Hamidović i Kenan Kojić – nedelja, 10. novembar;

Blue Moon

Satirično kazalište Kerempuh Zagreb (Hrvatska)

Tekst Damir Karakaš; adaptacija Dina Vučelić, Damir Karakaš i Boris Lješević; režija Boris Lješević; dramaturgija Dina Vučelić; scenografija Igor Pauška; kostimografija Vedrana Rapic; muzika Jurica Paden; dizajn sveta Aleksandar Šaša Mondecar; igraju Rakan Rashedat, Filip Detelić, Tomo Ricov, Mirela Viđek Hranjec, Jerko Marčić, Branka Trlin, Vilim Matula i Marko Marković – ponedeljak, 11. novembar

Kako život

predstava u čast nagradenih, Narodno pozorište Užice (Srbija)

Tekst Nina Mitrović; režija Slavenko Saletović; kostimografija Tatjana Jovanović; scenografija Marijana Zorčić Petrović; muzika Aleksandar Miletić; igraju Slobodan Ljubičić, Divna Marić, Momčilo Murić i Ivana Pavicević Lazić – utorak, 12. novembar

Nagrade i žiri

Φεστ!v@L · βεζ πρέβοδα

Lenka Udovički – rediteljka i predsednica žirija (Rijeka), Dragana Varagić – glumica (Beograd), Slobodan Obradović – dramaturg (Beograd), Igor Vasiljev – scenograf (Zagreb) i Janko Ljumović – producent (Podgorica), dodelile nagrade, koje nose naziv Ardalion i to za najbolju predstavu, režiju, mušku, žensku i epizodnu ulogu, scenografiju, kostimografiju, mladog glumca, kao i specijalnu nagradu. I publika će imati priliku da se izjasni, tako što će predstave ocenjivati od 1 do 5.

Prateći PROGRAM

■ Izložba finalista i pobednika 3. Sveruskog foto-konkursa Najlepša zemlja, u organizaciji Centra Ruskog geografskog društva, Istrijanski arhiv;

■ Kolekcija decenija – izložba Siniše Ilića, Ansi Kasiton, Marte Popivoda, Siniše Radulovića, Branimira Stojanovića i Ane Hušman – Galerija Reflektor, od 5. novembra u 18 sati;

■ Izložba fotografija sa prošlogodišnjeg festivala Radovan Bara i Lujo Davičo – Fragmenti života Saše Brajovića – Malu scenu NP Užice, 9. novembra u 18 sati;

■ Promocija serijala Teatroligike (RTS) Olivera Milošević – Mala scena NP Užice, 8. novembra u 18 sati;

■ Promocija knjige Surova klasička, rediteljski zaokreti u tumačenju dramske klasičke Ksenije Radulović i Lujo Davičo – Fragmenti života Saše Brajovića – Mala scena NP Užice, 10. novembra u 18 sati;

Sve predstave počinju u 19.30 sati

Danas

III

utorak, 5. novembar 2019.

Nemanja Ranković Subverzivnost užičkog festivala

REČ UMETNIČKOG DIREKTORA

Umetnost nije ogledalo koje odražava stvarnost, već je čekić da se ta stvarnost oblikuje.

(Bertold Brecht)

Čovek je sam sebi dovoljan, naravno samo dok je efikasan za kapital.

Zaboravili smo da razumevaju sebe moramo imati nekoga preko puta nas.

Zaboravljeno je da sam ja-ja, jer ti ti-ti, jer sam ja-ja. Bez tebe, ja ne mogu razumeti sebe. Sebe ne možemo razumeti, ako ne izademo iz sebe, ako nemamo meru sa kojom ćemo se merit.

Ovaj svet, kojim diktira tehnika i tehnologija, ne želi imati saznanje da čovek se shvati, jer vrl novi svet hoće da kontrolise, dominira, vlada, a ne sazna. I upravo to je katastrofa ovog i ovakvog sveta gde se JPFB Bez prevoda bori protiv takvog poretka, koji radi protiv čoveka i mogućnosti da čovek ne postane samo masa.

Mi insistiramo na čoveku, sa svim njegovim vrlinama i manama. Na festival upravo želi da ispriča priču o čoveku i njegovoj sudbini koja nas nećemu može poučiti. Ne želim da pristanem na eru čiste mehaničke moći. Ne pristajem na vlasnike i posednike. Ne pristajem na transparentnog prozračnog čoveka bez odnosa i lika, kao što ne pristajem na pozorištne koje je glavne protagoniste zamenilo horom ili se trudi da pojedinka utopi u masu

protagonist zamenilo horom ili se trudi da pojedinka utopi u masu.

Slavimo trenutak uvođenja drugog i trećeg glumca, trenutak kada smo dobili mogućnost da artikulišemo individu, da odvojimo pojedinačni glas od hora. Trenutak kad su hor i glumci počeli agirati odvojeno i nadopunjavati se, jer to je trenutak kad se i čovek odvaja od mase.

Trudimo se da etički osećanje ne usadujemo propovedanjima, već da ga negujemo životnim primerima i razmenom duhovnih energija, jer ljudski postupci imaju vrednost po sebi. I, upravo taj etički princip sublimira svu subverzivnost užičkog festivala. Ćvrsto verujemo u to da nije sve razmenjivo i da nema sve svrhu udobnosti i lagodnosti, kao neni. Jer, nije sve zamjenivo.

Nepristajanjem na idealočiske principe pripadnosti, kao temeljne vrednosti, trudimo se da sačuvamo etičko filozofske poimanje čoveka i humanosti.

Autor je umetnički direktor JPFB „Bez prevoda“

Izjednačeni junak i antijunak

Surovo je to što su u današnjem sistemu vrednosti izjednačeni junak i antijunak. U većini medija nema najboljih daka, studenata, naučnika i drugih uspešnih ljudi, već to ko je koga i kako ubio, ko je koga silovao, a paradigma društva su postali riali programi. Nadam se da će pozoriste, književnost i druge umetnosti ipak pobediti.

decentralizaciju i diversifikaciju kulture, ali na pogrešan način. Neko na konkursima dobije para da ne zna šta će s njima, a neko toliko da ne može da plati dolazak jedne predstave na festival. Potpuno je legitimno pravo svakog mesta u Srbiji da, za svoje pare, organizuje svoj festival, ali dužnost države je da podrži ono po čemu će se raspoznavati u svetu. Naš festival se izdvojio kvalitetom i imaće smisla sve dotele dokle je pozorišni gledalac, upotrebiču taj izraz, naš sponzor i donator. Užičanin, koji kupuje ne baš jeftine ulaznice, najzaslužniji je za osnivanje i postojanje ovog festivala.

Publika, mesecima pre objave selekcije, kupuje komplete festivalskih ulaznica, što je iskaz velikog poverenja u organizatore i selektore festivala. Kako se nosite sa tom vrstom odgovornosti?

– Na sam veoma ponosan. To smatram i ličnim uspehom, jer je to bila moja ideja, ali i uspehom mojih saradnika. Hajde da verujemo jedni drugima. Bilo je promašaja i biće ih uvek, ali važno je da ne postoji namera o prevari. To je urbano Užice koje uvek gleda šire i dalje, ono Užice Ljube Simovića, koje gleda u London, Pariz, Moskvu, Peking i drugde, gde stasavaju neke nove i dobre ideje. Mi se služimo njihovim pogledima da bismo videli bolje i dalje. To je dokaz neizneverenog poverenja, koje smo zajedno gradili i koje nas je oblikovalo. Zbog toga je prosečan Užičanin temelj ovog festivala, a možda je on i junak našeg doba, jer je ostao da živi u svom gradu.

Sledeće godine biće četvrt veka festivala i kakva je njegova perspektiva?

Narodno pozorište Užice

– Nije realno da razmenjujemo predstave sa ZKM Zagreb, Narodnim pozorištem iz Beograda, Zagreba ili Sarajeva. Užičko pozorište ima visok umetnički nivo, ali ne i tako visok nivo investiranja, kao u tim pozorišnim kućama. Novac koji je uložen u predstavu koja gostuje na našem festivalu je identičan našem godišnjem budžetu. Međutim, sarađujući sa tim pozorišnim kućama,

Odbijamo princip „ja tebi – ti meni“

Oni koji su, preko noći, pokušali da nas prekopiraju, nisu uspeli da iz sebe izbace sebe, a to je onaj princip „ja tebi – ti meni“, koji je takođe vrsta primitivizma. Taj princip je smanjio naše mogućnosti da više gostujemo u Srbiji i susednim zemljama, zato što on vlada na većini festivala, ali ne i na užičkom i još nekoliko značajnih festivala.

se saopštava da su problemi u zemljama bivše Jugoslavije isti ili veoma slični?

– To će se videti i ove godine. Neograničena vlast, nemogućnost slobodnog izražavanja i osvajanja sloboda bez ucena i drugih

ograničenja, vladavina kapitala, sve su to problemi celog regiona. Zbog toga, pozorište je i utočište, mesto na kome je moguće govoriti o tome. Nemam iluziju da će to nešto promeniti, ali čutanjem i prečutkivanjem snaga se ne akumulira, već slabii. Uzakivanjem na sve to sa scene i izvrgavanjem ruglu, sve te pojave brže će postati prošlost.

Da li je festival otvorio neke puteve užičkom pozorištu da gostuje i da se poredi sa drugim teatrima u regionu koji igraju na njegovoj sceni?

uspevali smo da dođemo do velikih regionalnih i evropskih pozorišnih udruženja, ali i da se usavršavaju naš umetnički direktori, glumci i drugi saradnici u zemljama regiona, jer je naš festival postao pozorišni brend.

Zbog čega je Ministarstvo kulture, umesto obećanja da će podržati festival sa mnogo više novca, ove godine izdvojilo svega 2,5 miliona dinara, što je najmanji iznos za 12 godina, dok je Grad Užice povećao svoje učešće na 4,5 miliona dinara?

– Voleo bih da to pitanje uputite Ministarstvu kulture. Možda država pokušava da izvrši čuvenu

– Borim se za to da ga mladi preuzmu i da odrede njegovu perspektivu. Neke promene sigurno se moraju desiti, jer se vreme menja. Na svakom koraku niču festivali koji prepisuju naš koncept. Onda se traži vrhovno pokroviteljstvo, a nema veze što nešto kvalitetno postoji skoro 25 godina na tromeđi tri države u kojima se govori sličnim jezikom, gde shvatamo da se razumemo, bez obzira na to što neko kaže da se ne razumemo, koristimo i latinicu i cirilicu. Pokušavamo da rešavamo probleme i ne moramo ništa da zaboravljamo, ali neke stvari možemo da prevaziđemo i da pokušamo da živimo bolje, lepše i pametnije. Mislim da će mladi ljudi uspeti u toj nameri i treba slušati diktat mladosti, jer je to, u suštini, diktat pameti, novih tehnologija i novog vremena, uz potrebu da se ne zaboravi ono tradicionalno – odakle ste krenuli, ali i to gde nameravate da stignite.

zoran Stamatović Pozorište je utočište savremenog čoveka

REČ DIREKTORA / SELEKTORA

festival smo osnivali pre 24 godine, nadajući se da će doći vreme kad će narodi, koji dele isti prostor i govore sličnim jezikom, moći da razgovaraju. Čini mi se da su pomaci na jednoj strani učinjeni i da su neograničeni, dok na drugoj strani još uvek vidim primitivizam koji se zove nacionalizam, verske i druge vrste isključivosti. Mi smo u potpunosti obavili svoju misiju, a ovu drugu nismo ni mogli. Možda smo bili idealisti i mislili da će pozorište promeniti svet. Ipak, pozorište, nije promenilo svet, ali je ulepšalo život – kaže za *Danas* Zoran Stamatović, direktor i koselektor Jugoslovenskog pozorišnog festivala *Bez prevoda* i direktor *NP Užice*.

Na festivalu se prikazuje, po izboru selektora, sedam najboljih predstava iz prošlogodišnje sezone u regionu, bez obzira na pozorišni žanr, poreklo pisca i autora.

Da li je bilo dovoljno predstava u prošlogodišnjoj sezoni da se izabere samo sedam najboljih za prikazivanje na festivalskoj sceni?

– Jeste i uvek je bilo dovoljno. Moramo da delimo sudbinu vremena u kome živimo.

Posećivao sam festivale u razvijenijim zemljama i svuda su isti problemi. Njihovi putevi su i njima uski, i njihov dohodak je njima mali, jer osvajanjem sloboda, rastu i potrebe za drugim i većim slobodama. Užički festival se trudi da izabere najbolje predstave i presek reprezentativnih komada iz okolnih zemalja. Nekad nam je to uspevalo

malо više, a nekad malo manje. U Crnoj Gori, čijih predstava, nažalost, ove godine prvi put nema u selekciji jer, zbog tehničkih karakteristika, ti komadi ne mogu da stanu na našu, ali i na druge scene, postoje četiri odlične predstave. U Bosni i

Zoran Stamatović

Borim se za to da mladi preuzmu Festival i odrede njegovu perspektivu

Da li je festival otvorio neke puteve užičkom pozorištu da gostuje i da se poredi sa drugim teatrima u regionu koji igraju na njegovoj sceni?